

mevrouw Nahima Lanjri aan de minister van Justitie over "het vervolgingsbeleid inzake schijnhuwelijken" (nr. 10150) – 27/03/2012

10.01 Nahima Lanjri (CD&V): Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, deze vraag betreft het vervolgingsbeleid inzake schijnhuwelijken. Er zijn twee mogelijke manieren van vervolging, namelijk burgerrechtelijke vervolging waarbij het huwelijk nietig kan worden verklaard en strafrechtelijke vervolging waarbij een sanctie kan worden uitgesproken. In de praktijk worden de twee wegen niet altijd systematisch bewandeld; soms gebeurt het ene zonder het andere. Hoe gebeurt het precies en wat ligt er aan de basis van al dan niet vervolging? Immers, in beide gevallen kan het openbaar ministerie of de aanlegger of adviesverlener een onderzoek aanvoeren en optreden.

1. Bestaan er richtlijnen inzake de vervolging van schijnhuwelijken? Zo ja, welke?
2. Worden schijnhuwelijken systematisch zowel strafrechtelijk als burgerrechtelijk bestreden door het openbaar ministerie? Als dit niet het geval is, wanneer en waarom is dat dan?
3. Stelt het openbaar ministerie steeds een vordering tot nietigverklaring van het huwelijk in bij een veroordeling op grond van artikel 79bis van de Vreemdelingenwet, dus bij strafrechtelijke vervolging? Is er met andere woorden bij strafrechtelijke vervolging automatisch ook een vraag tot burgerrechtelijke vervolging en nietigverklaring van het huwelijk, of niet?
4. Omgekeerd, stelt het openbaar ministerie steeds een strafvordering in wanneer het huwelijk nietig werd verklaard wegens schijnhuwelijk? Indien niet, waarom niet? In welke gevallen gebeurt het wel?

Onze wetgeving beschikt over twee mogelijkheden en het was de bedoeling om in bepaalde gevallen zeker beide te gebruiken. Men moet ook mensen die anderen aanzetten tot schijnhuwelijk strafrechtelijk kunnen vervolgen en niet blijven steken in louter nietigverklaring van dergelijk huwelijk. Helaas zien wij dat dit niet altijd gebeurt.

Daaraan gekoppeld, quid met het ontnemen van de nationaliteit? In hoeveel gevallen werd een onderzoek ingesteld naar het ontnemen van de nationaliteit? In hoeveel gevallen werd de nationaliteit ontnomen ten gevolge van schijnhuwelijk?

10.02 Peter Logghe (VB): Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, in de plenaire vergadering van 8 maart 2012 had u het, in uw antwoord op een vraag van een collega over de stijging — een stijging van 15 % op een jaar tijd — van het aantal geregistreerde schijnhuwelijken, over het succes van het opvolgingsbeleid.

Het is niet aan mij om een polemiek te starten over de vraag of de stijging van het aantal geregistreerde schijnhuwelijken wijst op een succes van het opsporingsbeleid, dan wel op een stijging van de problemen, maar ik wil het met u graag hebben over het sluitstuk. Ik sluit mij, gedeeltelijk, aan bij de vragen van collega Lanjri. Het sluitstuk van een succesvolle opvolging is natuurlijk de sanctionering.

Volgens uw voorganger, minister De Clerck — dat antwoordde hij op vragen over de problematiek van de schijnhuwelijken en schijnsamenlevingscontracten — moest men optreden tegen de beloning van het huwelijk, namelijk de verblijfsvergunning en de Belgische nationaliteit. Als die wegvallen, zou men minder geneigd zijn om een schijnhuwelijk aan te gaan als mogelijkheid om een verblijfsvergunning te krijgen of de nationaliteit te verwerven.

Minister De Clerck had wetsontwerpen in het vooruitzicht gesteld die de problemen zouden verhelpen. Die zouden het sluitstuk kunnen vormen van een succesvolle opvolging.

Ik heb daarover de volgende vragen.

1. Waar blijven die ontwerpen van de regering om de verblijfsvergunning automatisch te laten intrekken bij een vastgesteld schijnhuwelijk?
2. Wat zult u doen om de Belgische nationaliteit automatisch te laten vervallen na het vaststellen van een schijnhuwelijk?
3. Mogen wij daarin stappen van de regering verwachten? Zo ja, wanneer?

U zult zich herinneren dat men een tijd geleden, nadat er een omzendbrief werd bekendgemaakt om de ambtenaren proactief naar schijnhuwelijken te laten zoeken, gebruik begon te maken van schijnsamenlevingscontracten. Het gerecht heeft toen alarmkreten geslaakt. Wat doet u met die schijnsamenlevingscontracten? Mogen wij dienaangaande ook maatregelen verwachten? Zo ja, wanneer?

10.03 Minister Annemie Turtelboom: Mevrouw de voorzitter, in mijn antwoorden op de vragen 9 163, 9 636 en 9 667 heb ik alle beschikbare cijfers gegeven. Er is geen extra cijfermateriaal beschikbaar.

Ik herhaal dat de werkgroep Schijnhuwelijken gevraagd is te onderzoeken of de schijnsamenwoning als een schijnhuwelijk kan worden behandeld. Dat is juridisch niet evident omdat een samenwoning een andere juridische definitie is dan een huwelijk. Ik kom zo snel mogelijk met een wetsontwerp. Voor mij is het een prioriteit. Het staat in het regeerakkoord. Ik heb de werkgroep gevraagd om zo snel mogelijk voorstellen te doen. Tegelijk moeten wij ervoor zorgen dat de juridische omschrijving de doelgroep omvat die wij willen omvatten. Het is juridisch niet evident om bijvoorbeeld een samenwonende broer en zus uit de omschrijving uit te sluiten. Die knoop is nog niet ontward.

Ik heb de werkgroep die bezig is met de voorbereiding van de evaluatie van de toepassing van de omzendbrief uit 2009 over het College van procureurs-generaal en het schijnhuwelijk, gevraagd om deze omzendbriefregel op te volgen. De brief vraagt ook het systematisch openen van een strafrechtelijk dossier indien het gaat om een voorgenomen of gesloten schijnhuwelijk, dit in overeenstemming met de wetwijzigingen in dat verband. Deze maatregel beoogt ook het systematisch ingeven van de gegevens in de databank van de rechtbanken van eerste aanleg. Het staat de parketten vrij om de strafrechtelijke dan wel de burgerrechtelijke weg te bewandelen als ze zo een dossier behandelen. Nochtans beveelt de omzendbrief aan om gevallen van schijnhuwelijk systematisch strafrechtelijk te vervolgen wanneer daarbij sprake is geweest van de uitwisseling van geldsommen, van herhaalde pogingen van het gebruik van geweld of bedreiging of indien er aanwijzingen zijn van het bestaan van een criminele organisatie. De omzendbrief voorziet tevens in andere strafbaarheidsstellingen indien de voorwaarden daarvoor zijn vervuld, zoals mensensmokkel. Indien niet voor de strafrechtelijke weg wordt geopteerd dan zal de beoogde sanctie de annulering van het huwelijk betreffen.

Beide inspanningen en het evalueren van de omzendbrief, het bestuderen van de mogelijkheid en vooral het komen met concrete voorstellen om de juridische bestrijding van de schijnsamenwoning mogelijk te maken, naar analogie van de bestrijding van het schijnhuwelijk, zijn noodzakelijk in het licht van de stappen die wij verder moeten

ondernemen om schijnhuwelijken en schijnsamenwoning te bestrijden. Deze regering heeft zich daartoe geëngageerd.

De werkgroep verenigt alle actoren. Haar advies is dan ook essentieel omdat zij ook op het terrein weten waar de knopen zitten en welk juridisch antwoord er moet worden gegeven. De werkgroep is al een aantal keren samengekomen en ik verwacht zo snel mogelijk een antwoord van hen.

10.04 Nahima Lanjri (CD&V): (...)

10.05 Minister Annemie Turtelboom: Ook daar zijn wij met concrete voorstellen bezig om daarin verder te gaan. Ik weet dat een aantal voorstellen hierover in het Parlement in een vergevorderd stadium zitten.

10.06 Nahima Lanjri (CD&V): Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, ik stel vast dat het voorlopig nog blijft wachten op de evaluatie door de werkgroep.

Ik heb op het terrein vastgesteld, en u hebt dat net ook gezegd, dat er niet in alle gevallen, en zeker niet systematisch, strafrechtelijke vervolging is. Die is er blijkbaar alleen wanneer er geld mee is gemoeid, wanneer het gaat om georganiseerde misdaad of over slagen en verwondingen. Ik vraag mij dan ook af waarom wij ooit een wet hebben gemaakt om schijnhuwelijken ook strafrechtelijk te vervolgen als wij die wet niet systematisch toepassen.

Ik hoop dat dit wordt meegenomen in de evaluatie en dat wij naar een strengere beoordeling gaan van schijnhuwelijken, zowel strafrechtelijk, maar evengoed door het systematisch afnemen van de verblijfsvergunning. Ik heb die vraag al aan uw collega gesteld. Ik heb vastgesteld dat dit helaas maar in heel weinig gevallen – 59 – is gebeurd. U hebt net de cijfers gegeven van het aantal onderzoeken dat wordt verricht naar schijnhuwelijken. Dat is abnormaal laag.

Onze wetgeving moet zo worden gemaakt dat ook mensen die denken hier te kunnen blijven omdat zij intussen snel Belg zijn geworden, eraan zijn voor de moeite en ook in die gevallen de nationaliteit wordt afgenomen.

U zegt dat u wacht op onze wetsvoorstellen. Ik maak ook deel uit van de werkgroep. Die wetsvoorstellen zijn inderdaad in de maak, ook over nationaliteit, maar daarnaast is het nu al mogelijk om de nationaliteit af te nemen in geval van een schijnhuwelijk. Daarover zijn er blijkbaar nog altijd geen cijfers.

Ik hoop dat u mij kan zeggen wanneer de werkgroep de werkzaamheden zal afronden en wanneer we de evaluatie ten gronde in deze commissie kunnen bespreken. Het is namelijk essentieel om te weten van u wanneer de zaken worden afgerond en de evaluatie doorgevoerd kan worden, zodat we kunnen vermijden dat we vragen blijven stellen.

10.07 Peter Logghe (VB): Ik vind uw antwoord ook niet helemaal geruststellend, mevrouw de minister. Ik heb dezelfde vraag: komt die werkgroep omtrent de schijnsamenlevingscontracten nog voor de zomervakantie met voorstellen naar het Parlement of moeten we daar niet op hopen?

10.08 Minister Annemie Turtelboom: Ik heb de timing niet bij, maar ik zal het u laten weten. Ik weet dat zij heel intensief aan het vergaderen zijn, maar ik durf het niet zeggen.

10.09 Peter Logghe (VB): Het zou inderdaad erg nuttig zijn de timing te kennen want anders kunnen we opvolgingsvragen blijven stellen. Ik twijfel er niet aan dat er inderdaad intensief vergaderd wordt, maar alleen al voor de efficiëntie van deze commissie zou het nuttig zijn te weten wat en hoe.

Wat die schijnhuwelijken betreft blijf ik ermee zitten dat men de verblijfsvergunningen niet systematisch intrekt. Ook daar blijven we wachten op uw voorstellen. Ook wat betreft het intrekken van de Belgische nationaliteit, want daarvoor doet men het. We blijven de realiteit achterna lopen. We moeten eindelijk eens mee zijn met de werkelijkheid. Ik wacht op uw ontwerpen. We gaan ze met de nodige aandacht bekijken en zullen onze kritiek ter zake zeker niet sparen maar het is goed dat we zo snel mogelijk inzage krijgen in uw ontwerpen.

Het incident is gesloten.